

Bente Tang: 'Met de Herd Navigator ontgaat je niets in de stal zonder dat je er zelf fysiek bij bent'

De Deense veehoudster Bente Tang werkt al drie jaar met de Herd Navigator. 'Ons testcontract liep af, maar de Herd Navigator blijft. Het helpt ons de focus op de juiste koeien te houden.'

Hun melkveebedrijf is niet extreem innovatief, maar over de Herd Navigator waren Bente Tang en haar man Jens Tylvad meteen enthousiast. 'We vonden het een veelbelovende techniek en zagen meteen dat die extra hulp geeft bij het managen van de koeien.' Na drie testjaren zijn ze nog steeds enthousiast. 'We kunnen de koeien managen op het tijdstip dat het ons het beste uitkomt', noemt Bente, die in het Deense Skjern 150 koeien melkt, het grote voordeel. De computer zorgt voor attentielijsten met 'alarmkoeien' die mastitis of een stofwisselingsziekte hebben of die tochtig zijn.

Flexibel managen

'De Herd Navigator zorgt ervoor dat we onze aandacht heel efficiënt op enkele koeien kunnen richten.' Natuurlijk is het belangrijk alle koeien te blijven observeren,' geeft Bente aan, 'maar met zo'n attentielijst bij de hand weet je welke je echt in de gaten moet houden. Bovendien kun je daar zelf je eigen moment voor uitkiezen. Of dat nu tussen de middag of midden in de nacht is.' Juist deze flexibiliteit vindt Bente heel prettig. 'We hoeven fysiek niet meer zoveel aanwezig te zijn, terwijl de controle gewoon doorgaat.' Twijfel over de uitslagen van het apparaat heeft ze niet. 'De Herd Navigator ziet eerder wanneer een koe ziek wordt dan wijzelf', zo geeft ze aan. Ook koeien die cysteus waren, haalt ze er nu sneller uit. Ook over tochtige koeien is minder

onzekerheid. 'Eerder lieten we de koe staan als we het niet helemaal zeker wisten, maar nu worden we ondersteund door cijfers en insemineren we haar.' Het aantal dagen tussen afkalven en de eerste inseminatie is kleiner geworden. En ook de mastitisedetectie werkt. Van koeien die een verhoogde waarde van het enzym LDH laten zien, nemen de veehouders een melkmonster waar bacteriologisch onderzoek op wordt uitgevoerd. 'Dat doen we standaard. Dan kunnen we gericht behandelen. De Herd Navigator geeft al een alarm af voordat de koe een hoog celgetal of afwijkende melk heeft.'

Grote bedrijven

De winst van het systeem kan Bente niet zo goed in euro's uitdrukken. 'Het hangt ervan af uit welke beginsituatie je komt. Wanneer je meer problemen hebt, kun je ook meer winnen. Maar dan moet je als manager natuurlijk wel actie ondernemen naar aanleiding van de attenties.' Eén ding is echter wel duidelijk: de Herd Navigator blijft. 'Ons testcontract is afgelopen, maar het apparaat blijft wel hangen.'

Toch denkt ze dat het systeem vooral voor bedrijven met twee- of driehonderd koeien geschikt is. 'Het wordt pas interessant wanneer je je koeien niet meer herkent of wanneer je met veel vreemde arbeid werkt. Met de Herd Navigator ontgaat je niets in de stal zonder dat je er zelf fysiek bij bent.'

Nog een voordeel van het systeem is de eenvoud. Het verwisselen van de teststicks is een eenvoudige handeling. Een computer met internetverbinding is genoeg om met de Herd Navigator te werken. 'We zijn aangesloten op de database van het Deense rundveedatabestand. Dus ook die uitwisseling van informatie is gerealiseerd', geeft Bente aan. 'Zo kun je zelfs als je op vakantie bent via internet of een pda checken hoe het met de koeien gaat.'

Alice Booij

Meer voor managers

Johan Grolleman: 'Melkveehouder niet klaar voor inline meten'

De duurzaamheid van koeien moet omhoog om inline meten van melk rendabel te maken, vindt Johan Grolleman. 'Het gaat erom dat je in de praktijk ook wat met de informatie doet.'

Op de Deense Agromek heeft onafhankelijk melkwinningadviseur Johan Grolleman kennisgemaakt met de DeLaval Herd Navigator. 'We kunnen al temperatuur en geleidbaarheid meten in de melk, maar dit gaat veel verder.'

Heeft inline meten perspectief?

'Jazeker, het is het begin van een enorme ontwikkeling. In melk zit veel informatie. Wanneer je die tijdens het melken er simpel uit kunt halen, kun je het management ermee verbeteren. Het speelt helemaal in op de trend om meer preventief in plaats van curatief te werken.'

Maar?

'Het gros van de melkveehouders is nog niet zover. Ik denk dat vooral managers op deze nieuwe technieken zitten te wachten; managers die zelf niet melken, maar wel met attentielijsten informatie willen krijgen over de koeien. De Nederlandse melkveehouder is naast manager ook nog steeds de melker en hij krijgt via het melken en verzorgen de informatie over de koeien. Die hoeft daarvoor geen duur systeem aan te schaffen.'

Wat vindt u van de prijs?

'De Herd Navigator kost tussen de 125 en 150 euro per koe per jaar en is daarmee duur. Men zegt dat je er 250 euro per koe per jaar mee verdient, maar de kosten zijn hoog. Het lijkt me voor bedrijven met een robot een makkelijker investering omdat ze minder apparaten nodig hebben.'

Robotboeren zijn bovendien al meer manager?

'Zij weten hoe ze extra data moeten interpreteren en wat je ermee kunt doen. Het vraagt een omslag in denken.'

In Denemarken is toch al een aantal bedrijven hiermee aan de slag?

'Daar zijn de bedrijven groter en is de veehouder meer een manager die met vreemd personeel werkt. Zo'n veehouder zoekt naar andere manieren om informatie over de koeien te krijgen. In Denemarken willen ook de voorlichtingsdienst en de onderzoeksinstituten de informatie graag hebben omdat het een mooie bron van gegevens is.'

Is het iets voor de grote bedrijven in de Verenigde Staten?

'Nee, een koe ruimen en een nieuwe in de stal halen is daar goedkoper.'

Momenteel zijn de temperatuur en de geleidbaarheid van melk te meten. Wordt hier veel gebruik van gemaakt?

'Nee. De temperatuurmeting werkt slecht en de geleidbaarheidsmeting is matig. Daar komen nog te veel vals positieven voor en de vraag is hoe betrouwbaar het is. Bij koeien met een laag celgetal werkt het wel, maar dan moet je er als manager ook nog wat mee doen. Pak dan het vierkwartierschaaltje om te kijken in welk kwartier het probleem zit, voer bacteriologisch onderzoek uit en behandel dan. In de praktijk zie je dat er met die info niets gebeurt.'

Met inline meten wil je problemen vroeg opsporen en een dierenarts aan kunnen sturen.

'Uiteindelijk moet het resultaat zijn dat koeien gezonder blijven, ouder worden en meer melk in hun leven gaan geven. Alleen bij een hogere duurzaamheid verdien je de kosten van deze investering terug.'

Alice Booij

Johan Grolleman: 'Geleidbaarheidsmeting? In de praktijk zie je dat er met de info niets gebeurt'

De ervaringen van een van de zes Deense testbedrijven

Kijk in de koe